# ETYKA LEKARSKA Z ELEMENTAMI FILOZOFII

## 1. METRYCZKA

| | |
|---|---|
| **Rok akademicki** | 2026/2027 |
| **Wydział** | Lekarsko-Stomatologiczny |
| **Kierunek studiów** | Lekarsko-dentystyczny |
| **Dyscyplina wiodąca** | Nauki medyczne |
| **Profil studiów** | Ogólnoakademicki |
| **Poziom kształcenia** | Jednolite magisterskie |
| **Forma studiów** | Stacjonarne |
| **Typ modułu/przedmiotu** | Fakultatywny |
| **Forma weryfikacji efektów uczenia się** | Zaliczenie |
| **Jednostka prowadząca /jednostki prowadzące** | Studium Etyki i Prawa Medycznego<br>00-581 Warszawa<br>ul. Litewska 14a<br>tel. 22 116 92 34<br>e-mail: zaklad-bioetyki@wum.edu.pl |
| **Kierownik jednostki/kierownicy jednostek** | prof. dr hab. n. med. Tomasz Pasierski |
| **Koordynator przedmiotu** | dr n. med. Ewa Skrzypek<br>ewa.skrzypek@wum.edu.pl |
| **Osoba odpowiedzialna za sylabus** | dr n. med. Ewa Skrzypek<br>ewa.skrzypek@wum.edu.pl |
| **Prowadzący zajęcia** | dr n. med. Ewa Skrzypek<br>ewa.skrzypek@wum.edu.pl |

## 2. INFORMACJE PODSTAWOWE

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Rok i semestr studiów** | I rok, II semestr | **Liczba punktów ECTS** | 2,0 |

| **FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ** / **Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim** | **Liczba godzin** | **Kalkulacja punktów ECTS** |
|---|---|---|
| wykład (W) | 20 | 0,8 |
| seminarium (S) | 20 | 0,8 |
| ćwiczenia (C) | | |
| e-learning (e-L) | | |
| zajęcia praktyczne (ZP) | | |
| praktyka zawodowa (PZ) | | |
| **Samodzielna praca studenta** | | |
| Przygotowanie do zajęć i zaliczeń | 10 | 0,4 |

## 3. CELE KSZTAŁCENIA

| | |
|---|---|
| C1 | Zrozumienie głównych nurtów filozofii człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem elementów mających znaczenie w zawodzie lekarza dentysty. |
| C2 | Poznanie najważniejszych problemów etycznych zawodów medycznych, ze szczególnym uwzględnieniem zawodu lekarza dentysty. |
| C3 | Uwrażliwienie studenta na obecność dylematów natury aksjologicznej i egzystencjalnej, które mają znaczenie dla kondycji zdrowotnej współczesnego człowieka. |

## 4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ

| **Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się** | **Efekty w zakresie** |
|---|---|
| **Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:** | |
| D.W1. | pojęcia zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego (rodzina, praca, relacje społeczne) i uwarunkowań społeczno-kulturowych (pochodzenie, status społeczny, wyznanie, narodowość, grupa etniczna) na stan zdrowia pacjenta |

| | |
|---|---|
| **Umiejętności – Absolwent* potrafi:** | |
| D.U1. | uwzględniać w procesie postępowania terapeutycznego subiektywne potrzeby i oczekiwania pacjenta wynikające z uwarunkowań społeczno-kulturowych; |
| D.U2. | wybierać takie leczenie, które minimalizuje konsekwencje społeczne dla pacjenta |
| D.U12. | wykazywać odpowiedzialność za podnoszenie swoich kwalifikacji i przekazywanie wiedzy innym |

## 5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ

| **Numer efektu uczenia się** | **Efekty w zakresie** |
|---|---|
| **Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:** | |
| W1 | - |
| **Umiejętności – Absolwent potrafi:** | |
| U1 | - |
| **Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:** | |
| K1 | - |

## 6. ZAJĘCIA

| **Forma zajęć** | **Treści programowe** | **Efekty uczenia się** |
|---|---|---|
| **Wykłady** | **W1 – Wykład 1** – Wykład inauguracyjny. Wprowadzenie w tematykę przedmiotu. Organizacja zajęć. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **W2 – Wykład 2** – Krótka historia filozofii oraz etyki w stomatologii. Zmiany na przestrzeni wieków. Bioetyka a tradycyjna etyka lekarska. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **W3 – Wykład 3** – Czym jest jaskinia Platona? Wiedza kontra zmysły. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **W4 – Wykład 4** - Filozofia moralności. Etyka codzienności. Najciekawsi etycy na przestrzeni dziejów. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **W5 - Wykład 5** – Znaczenie etyki jako nauki, czyli powody, dla których warto być dobrym i postępować etycznie. Racjonalne i nieracjonalne podejście. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **W6 – Wykład 6** – Etyka zawodowa lekarza dentysty. Nieetyczne praktyki w stomatologii. Po co lekarzowi i pacjentowi świadoma zgoda pacjenta? Autonomia pacjenta. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **W7 – Wykład 7** – Czym są kodeksy etyczne? Porównanie różnorodnych kodeksów etycznych w zawodach medycznych. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **W8 – Wykład 8** – Sztuczna inteligencja i etyka w stomatologii. Podsumowanie materiału. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |

| | | |
|---|---|---|
| **Seminaria** | **S1 – Seminarium 1** – Po co lekarzowi dentyście etyka lekarska i filozofia? | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **S2 – Seminarium 2** – Najciekawsi filozofowie i ich wpływ ma dzisiejszą rzeczywistość. Filozofia dnia codziennego. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **S3 – Seminarium 3** – Przedstawienie jaskini Platona XXI wieku. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **S4 – Seminarium 4** – Etyka dnia codziennego lekarza dentysty. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **S5 – Seminarium 5** – Czym jest działanie etyczne? Etyka a moralność. Jak poszukiwać rozwiązań różnorodnych dylematów etycznych? Profesjonalizm lekarski. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **S6 – Seminarium 6** – Rozwiązywanie kazusów opisujących rozmaite zawodowe problemy etyczne lekarza dentysty. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **S7 – Seminarium 7** – Tworzenie własnego kodeksu etycznego lekarza dentysty. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |
| | **S8 – Seminarium 8** – Zaliczenie projektu końcowego w grupach. | D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. |

## 7. LITERATURA

**Obowiązkowa**

1. Łuków P., Pasierski T.: *Etyka medyczna z elementami filozofii,* Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2014.
2. Materiały udostępnione przez koordynatora przedmiotu.

**Uzupełniająca**

1. *Bioetyka,* pod red. J. Różyńskiej i W. Chańskiej, Wolters Kluwer, Warszawa 2013.
2. Brzeziński T.: *Etyka lekarska,* Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2012.
3. *Filozofia. Wielkie idee prosto wyjaśnione,* praca zbiorowa, Bellona, Warszawa 2025.
4. Gaarder J.: *Cudowna podróż w głąb historii filozofii. Świat Zofii*, Jacek Santorski & Co Wydawnictwo, Warszawa 1995.
5. Gibson P.: *Filozofia*, Grupa Wydawnicza Adamantan s.c., Warszawa 2021.
6. Henel Ł.: *Lekcja filozofii od Sokratesa do Heideggera,* Wydawnictwo eSPe, Kraków 2023.
7. Kleinman P.: *Filozofia. Przewodnik dla lubiących rozkminiać bez bólu,* Wydawnictwo Zwierciadło Sp. z o.o., Warszawa 2022.
8. Law S.: *Filozofia,* Hachette Polska, Warszawa 2009.
9. Macintyre A.: *Krótka historia etyki. Historia filozofii moralności od czasów Homera do XX wieku,* Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Warszawa 1995.
10. McInerney P. K.: *Wstęp do filozofii,* Zysk i S-ka Wydawnictwo s.c., Poznań 1998.
11. Morris T.: *Filozofia dla bystrzaków,* Helion SA, Gliwice 2020.
12. Patton M. F., Cannon K.: *Komiksowe wprowadzenie do filozofii*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2020.
13. Seidler P. M.: *O tym co w życiu ważne. Filozofia praktyczna,* Wydawnictwo Zwierciadło Sp. Z o.o., Warszawa 2023.
14. Sontag S.: *Choroba jako metafora. AIDS i jego metafory*, Wydawnictwo Karakter, Kraków 2016 (i inne książki tej autorki).
15. Steinbock B., Menzel P. T.: *Bioetyka. Wszystko, co warto wiedzieć,* Wydawnictwo Naukowe PWN S. A., Warszawa 2024.
16. Szczeklik A.: *Nieśmiertelność. Prometejski sen medycyny*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2012 (i inne książki tego autora).
17. Tatoń J.: *Filozofia w medycynie,* Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2004.
18. Thomson J.: *Filozofia dla zabieganych. Mała książeczka o wielkich ideach,* Insignis Media, Kraków 2021.
19. Tisha A., Tejeshwini M., Kumar K.: *Etyka w stomatologii. Zasady profesjonalnego postępowania,* Wydawnictwo Nasza Wiedza, 2025.
20. Vesey G., Foulkes P.: *Słownik encyklopedyczny. Filozofia,* Wydawnictwo RTW, Warszawa 1997.
21. Warburton N.: *Krótka historia filozofii*, Wydawnictwo RM , Warszawa 2011.

22. Williams J. T.: *Kubuś Puchatek i filozofowie*, Dom Wydawniczy REBIS, Poznań 1996.
23. Wolska U.: *Terapeutyczne aspekty filozofii Sokratesa i Epikura*, WYDAWNICTWO von Borowiecky, Radzymin 2016.

## 8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

| Symbol przedmiotowego efektu uczenia się | Sposoby weryfikacji efektu uczenia się | Kryterium zaliczenia |
|---|---|---|
| D.W1., D.U1., D.U2., D.U12. | Ocena ciągła na zajęciach; obecność; zaliczenie projektu końcowego w grupach | **Forma zaliczenia – ZALICZENIE**<br><br>Aktywny udział w zajęciach; obecność; zaliczenie projektu końcowego w grupach |

## 9. INFORMACJE DODATKOWE

1. Zajęcia odbywają się według planu podanego przez Dziekanat.
2. Osoba odpowiedzialna za prowadzenie dydaktyki – koordynator przedmiotu: dr n. med. Ewa Skrzypek; e-mail: ewa.skrzypek@wum.edu.pl
3. Obowiązuje całkowity zakaz używania telefonów komórkowych i innych urządzeń rejestrujących w trakcie zajęć.
4. Student zobowiązany jest do punktualnego stawiania się na zajęciach.
5. Obecność Studenta na wszystkich zajęciach jest obowiązkowa. W celu usprawiedliwienia nieobecności na zajęciach, Student zobowiązany jest powiadomić e-mailem lub pisemnie koordynatora przedmiotu najpóźniej w ciągu trzech dni roboczych po dniu, w którym odbywały się zajęcia. Późniejsze dostarczenie usprawiedliwienia dopuszczalne jest jedynie w poważnych sytuacjach losowych, kiedy Student nie może dostarczyć dokumentu z uzasadnionych przyczyn; wówczas usprawiedliwienie powinno być dostarczone niezwłocznie po ich ustaniu. Zaświadczenie lekarskie usprawiedliwiające nieobecność Student dostarcza do koordynatora przedmiotu w terminie 7 dni roboczych od dnia wystawienia zaświadczenia. W przypadku każdej nieobecności należy ustalić formę jej odrobienia z koordynatorem przedmiotu.
6. Pozostałe obowiązujące zasady odbywania zajęć i ostatecznego zaliczenia przedmiotu zostaną przedstawione i omówione szczegółowo podczas pierwszych zajęć.
7. Studenci, którzy zaliczyli przedmiot w poprzednich latach, w celu zaliczenia go w bieżącym roku akademickim, powinni uzyskać zgodę Dziekana na przepisanie zaliczenia. W przypadku jej uzyskania, wymagane jest przesłanie kopii dokumentu z ww. zgodą wraz z wyciągiem ocen z dziekanatu odpowiedniej uczelni i z roku akademickiego, w którym realizowany był przedmiot, na adres ewa.skrzypek@wum.edu.pl jedynie w terminie na dwa tygodnie przed rozpoczęciem zajęć. Niedostarczenie dokumentów we wskazanym terminie wiąże się z koniecznością ponownego odbycia zajęć i ich zaliczenia zgodnie z sylabusem.
8. Zaliczenie przedmiotu dokonywane jest na podstawie:
    a. obecności na zajęciach; liczba trzech lub więcej nieobecności wyklucza zaliczenie przedmiotu.
    b. aktywnego udziału w zajęciach;
    c. uzyskania zaliczenia z projektu końcowego w grupach.
9. W przypadku braku zaliczenia Studentowi przysługuje prawo do dwóch terminów zaliczeń poprawkowych.
10. W celu usprawiedliwienia braku podejścia do zaliczenia w wyznaczonym terminie Student zobowiązany jest powiadomić e-mailem lub pisemnie koordynatora przedmiotu najpóźniej w ciągu trzech dni roboczych po tym terminie. Późniejsze dostarczenie usprawiedliwienia dopuszczalne jest jedynie w poważnych sytuacjach losowych, kiedy Student nie może dostarczyć dokumentu z uzasadnionych przyczyn; wówczas usprawiedliwienie powinno być dostarczone niezwłocznie po ich ustaniu. Zaświadczenie lekarskie usprawiedliwiające nieobecność Student dostarcza do koordynatora przedmiotu w terminie 7 dni roboczych od dnia wystawienia zaświadczenia.
11. Nieusprawiedliwienie braku podejścia do zaliczenia w wyznaczonym terminie stanowi podstawę do niezaliczenia przedmiotu w wyznaczonym terminie. Studentowi przysługują wówczas jedynie dwa terminy poprawkowe. W przypadku prawidłowego jw. usprawiedliwienia braku podejścia do zaliczenia, Studentowi przysługuje prawo do terminu pierwszego w formie i terminie,

które zostaną wyznaczone przez koordynatora przedmiotu i dalej dwóch dodatkowych terminów poprawkowych, w formie i terminie, które zostaną wyznaczone przez koordynatora przedmiotu.

12. Dziekan może wyrazić zgodę na przystąpienie do zaliczenia komisyjnego w przypadku zgłoszenia uzasadnionych zastrzeżeń, co do przebiegu ostatniego zaliczenia poprawkowego.
13. Zastrzega się możliwość nieznacznej modyfikacji programu zajęć.
14. Dyżury koordynatora przedmiotu w razie potrzeby ustalane są indywidualnie po uprzednim kontakcie e-mailowym lub osobistym podczas zajęć.
15. W sprawach nie uregulowanych powyżej stosuje się zapisy aktualnego Regulaminu Studiów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, z którym to Student ma obowiązek się zapoznać przed rozpoczęciem zajęć.

Prawa majątkowe, w tym autorskie, do sylabusa przysługują WUM. Sylabus może być wykorzystywany dla celów związanych z kształceniem na studiach odbywanych w WUM. Korzystanie z sylabusa w innych celach wymaga zgody WUM.

**UWAGA**

Końcowe 10 minut ostatnich zajęć w bloku/semestrze/roku należy przeznaczyć na wypełnienie przez studentów Ankiety Oceny Zajęć i Nauczycieli Akademickich